
Søker

Institusjonsopplysninger

Institusjonsnavn	Vadsø bibliotek
Institusjonens e-postadresse	bibskranke@vadso.kommune.no
Postadresse	Postboks 433
Postnummer	9811
Poststed	Vadsø
Institusjonens leder	
Fornavn	Veronicha Angell
Etternavn	Bergli
Telefon	97 616 888
E-post	veronicha.a.bergli@vadso.kommune.no
Er institusjonens leder kontaktperson for prosjektet?	Ja

Søknadstype

Velg søknadstype

Søknadstype	Innsatsområder
Innsatsområder	• Nye samarbeidsformer • Demokrati og ytringsfrihet

Prosjekt

Beskriv prosjektet

Prosjekttittel	Sannhet og forsoning: Store spørsmål - små samtaler
Mål	Med bakgrunn i Sannhets- og forsoningskommisjonen sin rapport vil bybibliotekene i Finnmark, i samarbeid med de videregående skolene i sine respektive kommuner, ta en rolle i forsoningsarbeidet. Målet er å fasilitere de vanskelige samtalene som et av flere tiltak til forsoning i lokalsamfunnene. Gjennom samarbeid og dialog med våre innbyggere skal vi reflektere og tenke høyt om hvor veien skal gå videre i forsoningsprosessen. For å kunne gjøre dette på en troverdig og respektfull måte ønsker vi gjennom prosjektet å styrke bibliotekenes kompetanse på å være en arena for samtaler som fremmer ytringsfrihet og mangfold. Erfaringene som høstes vil bli delt med resten av fylket i ulike samarbeidsfora og i bibliotekledermøtet.

Prosjektbeskrivelse

Forankring og bakgrunn:

I Finnmark er konsekvensene av forsoningspolitikken gjennomgripende. Mange bærer på sår og en sorg over traumer på grunn av diskriminering og/eller tapt identitet og språk. Mange steder har forsoningsprosessen og majoritetskulturen vært så dominerende og enerådende, at når minoritetene begynner å få og ta plass, oppleves det fremmed og kanskje til og med truende.

I Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport pekes det på at alle offentlige institusjoner bør vurdere hvordan de kan bidra til forsoning. Rapporten peker også på at kulturlivet gjennom formidling har en sentral rolle i å fremme toleranse og forståelse for andre. I den regionale bibliotekplanen i Finnmark er ett av målene at "Biblioteket tar en rolle i forsoningsarbeidet".

I mange kommuner er det biblioteket som er møteplassen, kulturhuset og kunnskapsformidleren, og det blir dermed avgjørende at bibliotekene tar en rolle i forsoningsarbeidet. I prosjektet vil vi styrke bibliotekarenes kompetanse for å kunne innta flere roller. Bibliotekene i Finnmark er allerede gode på å fasilitere foredrag og temakvelder, men vil i prosjektet utvikle dialogen som et verktøy for å fremme demokratisk deltakelse i lokalsamfunnet. Gjennom å fasilitere samtaler som omhandler de "store spørsmål", vil en målsetning være å styrke innbyggernes demokratiske selvtillit. Prosjektet har også som målsetning å styrke bibliotekene/skolebibliotekene rolle, som demokratisk vertskap i sine lokalsamfunn og læringsmiljø.

For de videregående skolene i Finnmark er tema sannhet og forsoning et sentralt tema. I strategidokumentet "Bærekraftig opplæring i Finnmark – med hjerte rundt eleven og lærerinnen: strategi for videregående opplæring i Finnmark heter det blant annet at "Opplæring i Finnmark skal jobbe aktivt for å hindre utenforskap." og at "Opplæring i Finnmark ønsker å utvikle og styrke samisk identitet, språk og kultur blant de unge i Finnmark."

Beskrivelse av prosjektdeltakerne:

Bybibliotekene i Finnmark går sammen med skolebibliotekene om et felles prosjekt for å utforske rollen biblioteket kan ta i forsoningsarbeidet, og som møteplass for den “vanskelige samtalen”. Søkerkommunene er Hammerfest (11 324 innbyggere), Alta (21 877 innbyggere), Sør-Varanger (9 963 innbyggere) og Vadsø (5 777 innbyggere). Selv om vi er små føler vi på et ansvar for å ta en rolle i våre lokalsamfunn, og for å skape et kunnskaps- og erfaringsgrunnlag gjennom utprøving av samtalearrangementer, som kan være modeller for andre kommuner i fylket. Hver for oss og sammen representerer vi et mangfold av utfordringer og konsekvenser tilknyttet fornorskningen. Nøkkelord for samtalene i kommunene kan f.eks være knyttet til sjøsamers, skoltesamers, reinsamers, reinflytting og beiteområder, bruken av naturressurser, kvensk og norsk/finsk, fornorskning, internatliv, tap av språk og identitet, kulturminner, majoritetskultur. For oss er det viktig at det er vi som folkebibliotek som eier og driver frem prosjektet. Det handler om legitimitet og kunnskap i møte med våre lokalsamfunn. Nettopp i Finnmark er det viktig at et slik arbeid drives frem lokalt og ikke som noe som kommer utenfra eller “ovenfra”.

Kompetanseheving og trygging av bibliotekansatte både i rollen som leder av den vanskelige samtalen og hvordan vi kan gå aktivt inn i forsoningsarbeidet er essensielt for prosjektet. De ansatte har i dag varierende grad av erfaring i å gjennomføre samtale- og debattarrangementer i bibliotekene i Finnmark. Og mange steder er tema tilknyttet samiske, kvenske og norsk-finske spørsmål veldig betente. En felles arrangementsrekke vil knytte bibliotekene sammen og gi oss et felles diskusjonsgrunnlag og støtte i arbeidet. Det vil være nyttig og viktig og kunne dra felles veksler på hvordan planlegge, gjennomføre og evaluere samtalearrangementene. Et felles prosjekt vil også gi et godt grunnlag til å reflektere rundt bibliotekenes rolle som demokratisk vertskap, ytringsrom og møteplass.

For å sikre et fremtidsperspektiv på arbeidet vil vi samarbeide med skolebibliotekene i de videregående skolene i våre kommuner. Satt på spissen ser vi at den eldre generasjonen har et større fokus på det som er gått tapt og er forsvunnet, mens ungdommene har et fremtidsblikk, og er mer engasjert i det som skjer her og nå. Ved å gjennomføre samtalearrangementer rettet mot ungdom i skoletiden, vil et viktig perspektiv bli ivarettatt, og skolebibliotekaren kan ta en rolle i utviklingen av skolebiblioteket, som en demokratisk arena i læringsmiljøet til ungdommene.

Akkurat hva og hvordan vil nødvendigvis være noe ulikt fra kommune til kommune. Bykommunene i Finnmark har forskjellig utgangspunkt og behov i sitt forsoningsarbeid. Og det er ulike dagsaktuelle saker som berører og engasjerer i lokalsamfunnet. Her er det stor variasjon med tanke på hvor “skoen trykker”. Det varierer også mellom de ulike generasjonene for hva som oppleves som viktig og relevant i forsoningsarbeidet. Selv om prosjektet vil ta noe ulik form i de forskjellige kommunene vil vi ha et felles utgangspunkt for prosjektet.

Konkret ønsker vi å:

- Gjennomføre en serie av samtalearrangement på folkebibliotekene på ettermiddagstid og på dagtid med elever ved videregående skole.

- Fasilitere samtalearrangementer som består av kunnskapsformidling og dialog som verktøy i forsoningsarbeidet, hvor form og innhold skapes og tilpasses lokalt.
- Engasjere samtaleinnledere og/eller moderatorer som kan legge til rette for den “vanskelige samtalen”.
- Samarbeide lokalt med ulike kunnskapsinstitusjoner og foreninger som jobber for å fremme kunnskap om samisk og kvensk kultur og språk. Samarbeidsformen vil variere og i ulik grad formaliseres i prosjektet basert på lokale forhold.
- Styrke bibliotekarenes kompetanse tilknyttet Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport sett i forhold til eget lokalsamfunn, og kompetanse i hvordan man kan lede den vanskelige samtalen.
- Lage aktuelle utstillinger i biblioteket som speiler mangfold, språk og historie i kommunen, for eksempel tilknyttet samisk språkuke, samenes nasjonaldag, kvenfolkets dag.
- Arrangere workshop i folkebibliotek og skolebibliotekene for å synliggjøre samisk og kvensk historie, språk og litteratur i bibliotekrommet. Det kan for eksempel være språkverksted (navnsetting av samlinger, tjenester, lokaliteter i biblioteket på samisk og kvensk), ulike former for håndverk eller kunstnerisk utsmykning i bibliotekrommet som visualiserer kvensk og samisk kultur.
- Dele erfaringer og kunnskap fra prosjektet med de andre bibliotekene i Finnmark.

Organisering:

Prosjektet vil organiseres ved at alle lederne av bybibliotekene og koordinator for Fagforum for skolebibliotek i Finnmark sitter i styringsgruppen. Finnmark fylkesbibliotek vil være en viktig samarbeidspartner og rådgiver, samt ha en sekretærfunksjon for å lette arbeidet. Videre vil det bli dannet lokale arbeidsgrupper i kommunene med aktuelle samarbeidspartnere som har ulike roller innenfor de samiske og kvenske miljøene.

I alle kommunene foreligger det aktuelle prosesser, avtaler, strategier og planer som prosjektet vil forankres i lokalt, se eget vedlegg. Regional bibliotekplan og handlingsplan for Finnmark legges ved prosjektsøknaden.

Framdriftsplan

Prosjektet er

Ettårig

Aktivitetsplan for prosjektet

Beskrivelse	Felles oppstartsseminar med kompetanseheving: Alle kommunene, skolebibliotekarene og representanter fra fylkesbiblioteket samles fysisk til et oppstartsseminar i Finnmark. Faglig innhold: - Hvordan lede den vanskelige samtalen - Om Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport og Finnmark - Samskapelse på 123, nettverkskart og IDOART ved Alta bibliotek og Vadsø bibliotek
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.09.2025
Til dato	30.09.2025
Beskrivelse	Lokale workshops: - Workshop/samskapning med aktuelle samarbeidspartnere lokalt i hver kommune fasilitert av det enkelte folkebibliotek med mål om å danne lokal arbeidsgruppe, samt tema for de vanskelige samtalene. - Workshop/arbeidsmøte med aktuelle samarbeidspartnere på den enkelte videregående skole fasilitert av skolebiblioteket.
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.10.2025
Til dato	31.10.2025
Beskrivelse	Lokale samtalearrangementsrekke i hver kommune med aktuelle tema: - Det skal avholdes tre samtalearrangement på hvert folkebiblioteket. Hvert arrangement skal ha en samtaleinnleder og moderator. - Det skal avholdes tre samtalearrangement på hver videregående skole. Hvert arrangement skal ha en samtaleinnleder og moderator.

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.11.2025
----------	------------

Til dato	31.05.2026
----------	------------

Beskrivelse

Lokal workshop på hvert folkebibliotek og på hver videregående skole for å synliggjøre samisk og kvensk historie, språk og litteratur i bibliotekrommet. Det kan f.eks være språkverksted (navnsetting av samlinger, tjenester, lokaliteter i biblioteket på samisk og kvensk), ulike former for håndverk eller kunstnerisk utsmykning i bibliotekrommet som visualiserer kvensk og samisk kultur.

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.11.2025
----------	------------

Til dato	31.05.2026
----------	------------

Beskrivelse

Avslutningsseminar tilknyttet bibliotekmøte i Finnmark med påfølgende workshop og erfaringsdeling med de andre bibliotekene i Finnmark på bibliotekmøte i Finnmark.

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.03.2026
----------	------------

Til dato	31.05.2026
----------	------------

Andre opplysninger

Andre opplysninger/kommentarer om framdrifts-/aktivitetsplan

Målet for prosjektet er arbeidet lokalt med samarbeidspartnere og utvikling av samtalearrangementene. Etter hvert arrangement vil det være viktig med evalueringsmøter og erfaringsdeling lokalt og med resten av prosjektdeltakerne. Underveis i prosjektperioden vil det bli avholdt regelmessige styringsmøter for styringsgruppa.

Budsjett

Prosjektår

Søknadsbeløp fra Nasjonalbiblioteket	700 000
--------------------------------------	---------

Andre inntekter

Beskrivelse	Egenandel fra prosjektdeltakerne
-------------	----------------------------------

Beløp	280 000
-------	---------

Inntekter totalt	980 000
------------------	---------

Utgifter

Beskrivelse	Reise, opphold og diett for samtaleinnleder/moderator for Vadsø, Sør-Varanger, Hammerfest og Alta, samt oppstartsseminaret
-------------	--

Beløp	210 000
-------	---------

Beskrivelse	Honorar for samtaleinnleder/moderator Vadsø, Sør-Varanger, Hammerfest og Alta, samt oppstartsseminaret
-------------	--

Beløp	390 000
-------	---------

Beskrivelse	Innhold til lokalt tiltak (synlighet, rom, rigg, workshop o.l.) Vadsø, Sør-Varanger, Hammerfest og Alta
Beløp	70 000
Beskrivelse	Kontakt, vertskap, koordinering, administrering o.l. Vadsø, Sør-Varanger, Hammerfest og Alta
Beløp	210 000
Beskrivelse	Deltakelse på oppstartsseminar for bibliotekansatte og skolebibliotekarere fra Vadsø, Sør-Varanger, Hammerfest og Alta
Beløp	100 000
Utgifter totalt	980 000
Totalt	0

Samarbeidspartnere

Har du samarbeidspartner(e)?	Ja
Navn	Hammerfest bibliotek
Beskriv samarbeidet	Medeier, leder sitter i styringsgruppa
Navn	Alta videregående skole ved skolebiblioteket

Beskriv samarbeidet	Medeier av prosjektet. Leder for skolebiblioteket, Frøydís Totland, er koordinator for Fagforum for skolebibliotekarere i Finnmark og vil representere de andre videregående skolene i styringsgruppen.
Navn	Alta bibliotek
Beskriv samarbeidet	Medeier, leder sitter i styringsgruppa
Navn	Sør-Varanger bibliotek
Beskriv samarbeidet	Medeier, leder sitter i styringsgruppa
Navn	Vadsø videregående skole ved skolebiblioteket
Beskriv samarbeidet	Medeier av prosjektet.
Navn	Kirkenes videregående skole ved skolebiblioteket
Beskriv samarbeidet	Medeier av prosjektet.
Navn	Hammerfest videregående skole ved skolebiblioteket
Beskriv samarbeidet	Medeier av prosjektet.
Navn	Finnmark fylkesbibliotek

Beskriv samarbeidet

Fylkesbiblioteket bistår inn til prosjektet med råd og veiledning, og som en koordinator for prosjektet. Fylkesbiblioteket vil sette opp arbeidsmøter og vil være den som har kontakt med moderator eller fagperson, koordinerer samlingene og turnéene. Fylkesbiblioteket bestiller reiser og opphold som faktureres prosjektet.

Vedlegg

Last opp vedlegg

- [Høringsutkast handlingsprogram 2025-2026 for regional bibliotekplan.PDF](#)
 - [Høringsutkast regional bibliotekplan for Finnmark 2024-2036.pdf](#)
 - [Eksempler på inngåtte samarbeidsavtaler, strategier og planer.pdf](#)
-

Sammendrag og innsending